



Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
t.a.v.
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

sodm@minez.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

Datum 12 december 2018
Betreft Tankenpark Delfzijl

Ons kenmerk
18313272

Uw kenmerk
EP201811205476

Bijlage(n)
2

Geachte

Op 29 november 2018 heeft SodM uw brief ontvangen, naar aanleiding van uw bezoek op 27 november 2018, waarbij u een presentatie heeft gegeven over de stand van zaken van het onderzoek en de door u getroffen maatregelen. Door middel van deze brief leg ik de huidige status van het bestuursrechtelijke toezicht en de stand van zaken van de aan de NAM opgelegde acties vast.

Op 2 oktober 2018 heeft zich op het mijnbouwwerk tankenpark Delfzijl van de NAM een ongewoon voorval voorgedaan waarbij 30 m³ aardgascondensaat (zie bijlage 2) is gelekt, waarvan 29 m³ in het oppervlaktewater terecht is gekomen.

De melding van het ongewoon voorval is in eerste instantie gemeld door het waterschap Hunze en Aa's op 6 oktober 2018 via onze meldkamer. Ook na intensief onderzoek van de Omgevingsdienst Groningen en het waterschap werd die dag en ook op 7 oktober 2018 niet direct duidelijk om welke stof het ging en of de NAM hiervoor verantwoordelijk was.

Op 8 oktober 2018 zijn twee inspecteurs van SodM gestart met een onderzoek op het tankenpark. Gezien de ernst van het incident hebben zij zich als buitengewoon opsporingsambtenaar gelegitimeerd, zodat zij de mogelijkheid hadden de verkregen informatie te gebruiken in een strafrechtelijk onderzoek. Nog diezelfde dag, aan het eind van de middag, heeft de NAM zelf geconstateerd dat de lozing inderdaad afkomstig is van het tankenpark en dat het gaat om aardgascondensaat. Vanaf die dag is het tankenpark van de NAM onder verscherpt toezicht (zie bijlage 1) gesteld.

Nadat bekend was dat de lozing afkomstig was van het tankenpark van de NAM heeft SodM in afstemming met het Openbaar Ministerie (OM) de verkregen informatie van dat moment en de inzet van de twee opsporingsambtenaren ondergebracht in een strafrechtelijk onderzoek. Het OM coördineert vanaf 9 oktober 2018 het strafrechtelijk onderzoek dat zich richt op eventueel verwijtbaar handelen en de strafbaarheid daarvan.

Start bestuursrechtelijk traject

Op 9 oktober is ook ons bestuursrechtelijk toezicht gestart. Deze vorm van toezicht richt zich op het ongedaan maken van de effecten en gevolgen van de lozing en op maatregelen om herhaling van een lozing te voorkomen. Na een mondelinge sommatie is de NAM op 10 oktober 2018 schriftelijk gesommeerd om:

- Met grootst mogelijke urgentie de ontstane verontreiniging op het tankenpark Delfzijl, het hemelwaterriool en op het oppervlaktewater verder in te kaderen en op te ruimen;
- Direct onderzoek te starten naar de oorzaken, vrijgekomen stoffen en de maatregelen die de NAM neemt om een dergelijk voorval voortaan te voorkomen.

Contact met omwonenden

Op 11 oktober heeft NAM de bewoners van de 500 meest betrokken woningen per brief geïnformeerd over het voorval. Ook is er op 17 oktober 2018 een gesprek geweest met enkele omwonenden van het afwateringskanaal die hadden aangegeven fysieke klachten te hebben ondervonden door het voorval.

Extra veiligheidsmaatregelen om herhaling te voorkomen

Na een terugkoppeling van de eerste bevindingen van uw onderzoek op 25 oktober 2018, vond SodM het noodzakelijk u te sommeren drie extra veiligheidsmaatregelen te treffen. Deze (tijdelijke) maatregelen zijn:

1. De NAM past de alarmeringen op het tankenpark aan zodat signalen van mogelijke lekkage direct en met de hoogste prioriteit worden opgepakt;
2. De NAM plaatst een afsluiter in het riool zodat er in de toekomst geen aardgascondensaat meer in terecht kan komen;
3. De NAM zorgt ervoor dat er buiten kantooruren een medewerker op het tankenpark gestationeerd is, zodat er ingegrepen kan worden bij een calamiteit.

Deze maatregelen gelden in elk geval totdat duidelijk is wat de NAM gaat doen om de veiligheid duurzaam te beheersen. SodM heeft op 31 oktober 2018 ter plaatse geconstateerd dat de extra veiligheidsvoorzieningen ook daadwerkelijk zijn getroffen.

De stand van zaken van acties van NAM:

Het hemelwaterriool is schoongemaakt. Voor de sanering van het riool is medewerking tussen de NAM, de gemeente Delfzijl en het waterschap Hunze en Aa's nodig geweest. In opdracht van de gemeente is een tijdelijk noodriool aangelegd. Daarna is het riool door middel van camera's geïnspecteerd en gereinigd door een specialistisch bedrijf. Op 31 oktober 2018 is door onder andere de gemeente en het waterschap vastgesteld dat het riool schoon was

en is het weer in gebruik genomen. SodM heeft de bevestiging daarvan ontvangen.

Voor sanering bodem dient de NAM een plan van aanpak in te dienen.

Op enkele plaatsen rondom het riool is bodemverontreiniging aangetroffen. Mogelijk is ook de waterbodem van het kanaal verontreinigd. Voor het saneren van deze verontreinigingen moet door de NAM een plan van aanpak worden opgesteld. Dit plan van aanpak zal nog dit jaar naar zowel SodM als de Provincie Groningen worden gestuurd. Na goedkeuring van beide partijen zal de sanering starten.

De voortgang van het onderzoek naar de oorzaak van het incident

De NAM heeft SodM op 25 oktober en 27 november 2018 geïnformeerd over de stand van zaken naar het onderzoek naar de oorzaken van het voorval. Ondertussen heb ik in rapportage vorm de resultaten van u ontvangen. De technische oorzaken van het incident zijn bekend. In bijlage 2 staat het overzicht van gebeurtenissen.

Hoewel de technische toedracht (: het wat?) nu bekend is staan er nog veel vragen open (: het waarom?). Deze onderzoeksvragen die bijvoorbeeld betrekking hebben op het falen van techniek, zoals "waarom is de pomp uitgevallen?", komen terug in het nader onderzoek.

De voortgang van het blootstellingsonderzoek van de vrijgekomen stoffen.

De NAM berekent de maximale blootstelling van omwonenden en hulpverleners. Daarbij zal worden nagegaan of zowel voor de blootstelling van kwik als voor benzeen gezondheidsschade zou kunnen ontstaan. SodM zal het RIVM en de GGD betrekken bij de beoordeling van dit onderzoek.

Samengevat dient de NAM nog de volgende onderzoeksresultaten nog aan te leveren:

- Een saneringsrapportage van het hemelwaterriool;
- Een bodemonderzoek en het bijbehorende plan van aanpak voor de sanering;
- De resultaten van het blootstellingsonderzoek;
- Het definitieve rapport naar de oorzaken van het voorval, en een voorstel met maatregelen hoe een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen.

Ik verzoek u bovengenoemde rapportages voor 1 februari 2019 bij mij in te dienen. Daarna zal SodM zich een oordeel vormen over de rapportages en de genomen en nog te nemen maatregelen.

Staatstoezicht op de Mijnen

Ons kenmerk
18313272

Deze brief wordt in afschrift verzonden aan de Omgevingsdienst Groningen,
gemeente Delfzijl en het waterschap Hunze & Aa's.

Hoogachtend,


ir. T.F. Kockelkoren, MBA
Inspecteur-generaal der Mijnen

Bijlage 1 Begrippenlijst

Aardgascondensaat

Aardgascondensaat is een giftige, licht ontvlambare vloeistof, die vrijkomt bij de winning van aardgas. Het aardgascondensaat bevat met name koolwaterstoffen zoals: pentaan, hexaan, cyclohexaan, benzeen, heptaan, toluen, octaan, ethylbenzeen, xyleen en ook langere koolwaterstoffen. Het bevat een zeer kleine hoeveelheid kwik (0,3mg/l) en bevat 21% aromaten.

Verscherpt toezicht

Het tankenpark van de NAM staat sinds het voorval onder verscherpt toezicht van SodM. SodM heeft de eerste weken dagelijks, en ondertussen wekelijks contact met de NAM over het incident. Het tankenpark wordt met een hogere inspectiefrequentie geïnspecteerd. Het tankenpark is volgens de letter van de wet geen BRZO-locatie, echter SodM behandelt het tankenpark wel als zodanig en voert daar sinds 2016 inspecties uit met gecertificeerde BRZO inspecteurs van SodM in samenwerking met de Veiligheidsregio Groningen. Deze inspecties zullen worden geïntensiveerd.

Ook voert SodM aangekondigde en onaangekondigde inspecties uit. Een eerste onaangekondigde inspectie is op 27 november uitgevoerd en betrof het doen van emissiemeting (kwalitatief) om inzicht te krijgen in de van het tankenpark afkomstige (gasvormige) emissies. De resultaten van deze emissiemetingen zullen door SodM worden getoetst aan de hiervoor geldende norm en worden vastgelegd in een brief die aan de NAM wordt toegezonden.

Besluit risico's zware ongevallen 2015 (BRZO)

Het Besluit Risico Zware Ongevallen 2015 (BRZO) komt voort uit de Europese Richtlijn 2012/18/EU, ook wel bekend als de Seveso III Richtlijn. Binnen de Europese Unie is besloten om deze Richtlijn niet van toepassing te laten zijn op mijnbouwwerken met uitzondering van mijnbouwwerken waar ondergronds gas wordt opgeslagen.

Voor mijnbouwwerken zoals tankenpark Delfzijl gelden met het BRZO vergelijkbare eisen. Voor mijnbouwwerken dient een Rapport inzake grote gevaren (RiGG) opgesteld te worden, waarin o.a. de risico's en de beheersmaatregelen beschreven dienen te worden. Dit RiGG dient iedere 5 jaar geactualiseerd en bij SodM ingediend te worden.

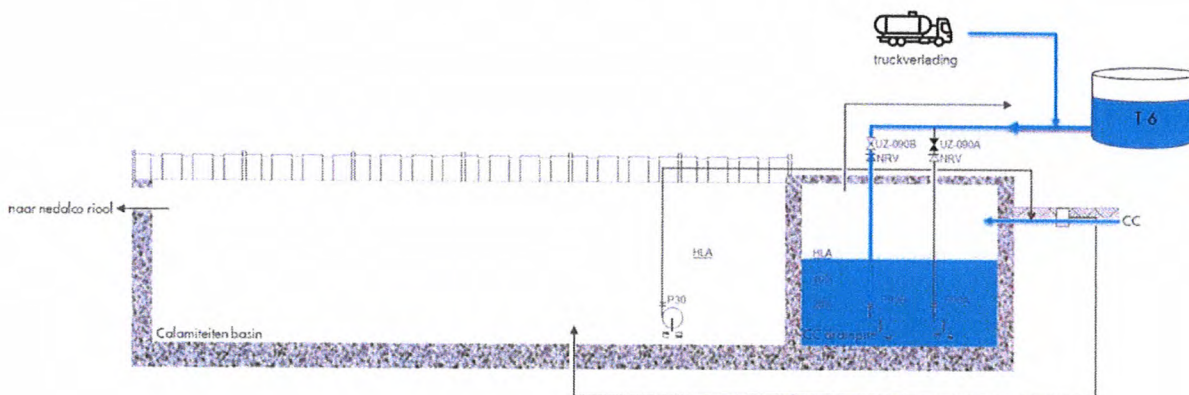
De mijnbouwlocaties Norg UGS en Grijskerk UGS vallen wel onder het regime van het BRZO. In het kader van het BRZO dient een Veiligheidsrapport (VR) opgesteld te worden, waarin o.a. de risico's en de beheersmaatregelen beschreven dienen te worden. Dit VR dient ook iedere vijf jaar door de onderneming geactualiseerd en bij het bevoegd gezag ingediend te worden.

Bijlage 2 Voortgang van het Onderzoek

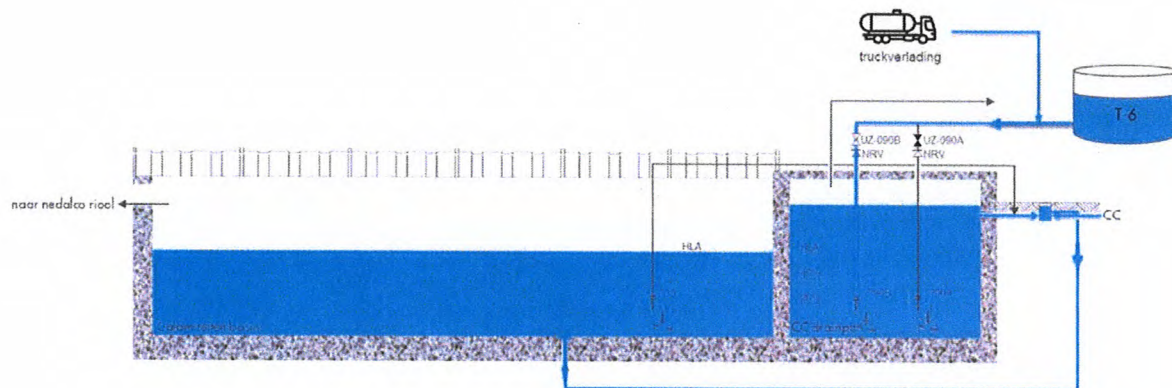
Ondertussen zijn de technische feiten bekend. Wat is er gebeurd?

In de nacht van 2 op 3 oktober 2018 is 30 m³ aardgascondensaat van het NAM tankenpark Delfzijl in het schoonwaterriool van Farmsum in de gemeente Delfzijl terechtgekomen. Vanuit het drainsysteem worden door middel van een geautomiseerd proces, vloeistoffen die (mogelijk) met aardgascondensaat zijn vervuild, verpompt naar een specifiek geselecteerde tank (ten tijde van het incident was dit T-6). De lozing is ontstaan door een combinatie van factoren, waardoor verschillende beveiligingen in het drainsysteem faalden en de vloeistoffen onder hydrostatische druk terug het drainsysteem instroomde. Dit betreft:

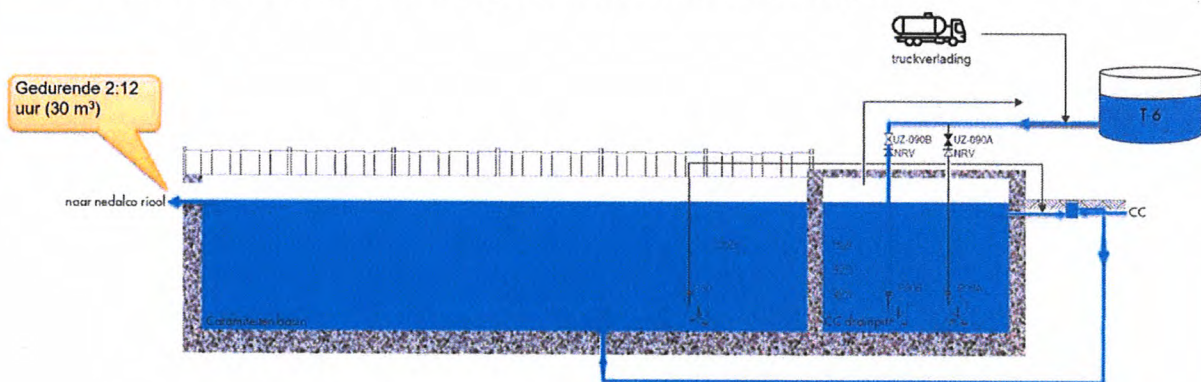
- het falen van een pomp en een terugslagklep in een opvangbak waardoor het vloeistof niveau in bak T90 (drainpit) is gestegen;



- een reservepomp die niet startte, daardoor bleef het niveau stijgen in bak T90 en is een hoogniveau alarm afgegaan;
- geen tijdige actie ondernomen op het hoogniveau alarm waardoor bak T90 overstroomt naar de calamiteitenbak ;



- geen adequate opvolging van het hoogniveau alarm in deze calamiteitenbak waardoor aardgascondensaat in het riool is gestroomd



- het aardgascondensaat is 2 uur en 12 minuten in het riool gestroomd, waarna de eerder genoemde reservepomp vanuit de NAM controlekamer te Hoogezand is gestart. Daardoor werd het niveau aardgascondensaat in de opvangbak teruggebracht naar regulier niveau. Hiermee is op 3 oktober omstreeks 02.00 uur de lozing naar het schoonwaterriool gestopt.